

מבקר העירייה

דוח ביקורת בנושא
תחנת הדלק העירונית

מרץ 2013

תוכן העניינים

3	1. מבוא.....
3	2. מטרות הביקורת.....
4	3. היקף וגבולות הביקורת.....
5	4. נהלים.....
6	5. תהליך תדלוק הרכבים על ידי עובדי העירייה.....
11	6. בחינת סבירות ק"מ לליטר.....
15	7. ביקורת אחר סבירות צריכת הדלק מתחנת הדלק.....
17	8. התקשרות עם חברת פז.....
19	9. רישוי.....
20	10. בטיחות אש.....
22	11. איכות סביבה.....

1. מבוא

במתחם אגף תבל מפעילה עיריית הרצלייה תחנת דלק המיועדת לתדלוק רכבי העירייה. התחנה הוקמה בשנת 1978 ע"י העירייה. בשנת 2004 שודרגה התחנה ע"י חברת פז. ציוד התחנה הינו בבעלות חברת פז והועמד לשימוש העירייה בתמורה לרכישת הדלקים מחברת פז. הסדרים אלו של התקנת ציוד התחנה ורכישת הדלקים אינם מעוגנים במסגרת חוזית. התחנה כוללת מיכלים מוטמנים בקיבולת של 20,000 ליטר לסולר שני מיכלים בקיבולת של 10,000 ליטר לבנזין ובנוסף מיכל חיצוני לסולר בקיבולת של 10,000 ליטר המיועד לשעת חירום. בתחנה שני עמדות תדלוק הכוללות 4 משאבות לדלק ולסולר. ברכבי העירייה מותקנים מכשירי פזומט באמצעותם מתבצע תדלוק הרכבים. נתוני התדלוק כמו גם כמויות הדלק מנוהלים באמצעות מערכת ה"רוזמן" שהינה מערכת ממוחשבת לניהול תחנות דלק. בשנת 2012 סיפקה התחנה כ 161 אלף ליטר, דלק וסולר, בהיקף כספי של כ 1.2 מליון ש"ח. תחנת הדלק פועלת שנים רבות ללא רישיון עסק כמתחייב מחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968. למועד הביקורת לא הושלמו אמצעי בטיחות האש שנדרשו ע"י רשות הכבאות.

2. מטרות הביקורת

במסגרת הביקורת נבחנה פעילות תחנת הדלק העירונית רכישת הדלקים וכן אמצעי בטיחות האש ואיכות הסביבה, תוך כדי מתן דגש לנושאים כדלהלן:

- הלימות הוראות הנהלים וקיומם.
- אמצעי הבקרה והפיקוח על פעילות התחנה.
- רכישת הדלקים.
- ניהול מלאי הדלקים.
- רישוי התחנה בהתאם לחוק רישוי עסקים.
- אמצעי בטיחות אש וביקורת איכות הסביבה.
- מתן המלצות הנובעות ממצאי הביקורת.

3. הקיף וגבולות הביקורת

הביקורת התבססה על נתוני שנת 2012 וכללה שימוש בשיטות העבודה כדלהלן:

- סקירת נהלים, דוחות פנימיים ותכתובות.
- שיחות וברורים עם מנהלים ועובדים.
- ביצוע בדיקות מדגמיות ומבססות.
- בחינת קיומם והלימותם של אמצעי הבקרה הפיקוח והדיווח.

תגובת מנהל אגף תב"ל מובאת בגוף הדוח.

הביקורת התבססה על בדיקות מדגמיות ואין הכרח שתחשוף כל ליקוי אם קיים.

4. נהלים

קיימים שני נהלים העוסקים בכל הקשור בתחנת הדלק כדלהלן:

- נוהל בנושא "בטיחות בעת תדלוק הרכב"

- "נוהל תחנת דלק עירונית"

מסקירת נהלים אלו עולה כי נושאים הקשורים בניהול ותחזוקת תחנת הדלק אינם מעוגנים בהוראות הנהלים. נושאים כגון מילוי המכלים של תחנת הדלק, אמצעי בקרה ופיקוח על הצריכה מתחנת הדלק וטיפול בחוסרים, אינם מעוגנים במסגרת הוראות הנהלים.

המלצות

- לעגן בנוהל את תהליך הזמנת ומילוי מכלי הדלק של התחנה, בדיקת מלאי הדלקים ומנגנוני הפיקוח והבקרה המובאים בדוח זה.

תגובת המבוקר

החלה עבודת מטה לכתיבת נוהל במסגרת נוהלי איזו של העירייה.

5. תהליך תדלוק הרכבים על ידי עובדי העירייה

5.1 כללי

תחנת הדלק הממוקמת באגף מיועדת לתדלוק כלי הרכב העירוניים בלבד, וזאת באמצעות מתקני ה"פזומט" המותקנים בכל אחד מכלי הרכב. עובדי העירייה, פרט לעובדים בעלי רכבים צמודים, מחויבים לתדלק את הרכבים בתחנת הדלק העירונית.

תדלוק רכבים בהם לא מותקן "פזומט" כגון רכבים חלופיים או תדלוק כלים שאינם רכבים כגון משאבות מים כלי גינון וכדומה מתבצע על ידי מתדלק העירייה המועסק בחצי משרה, באמצעות כרטיס תדלוק אלקטרוני.

5.2 שימוש בכרטיס הדלק האלקטרוני על ידי הסיירים

במסגרת הביקורת נבחן תהליך תדלוק הרכבים במקרים בהם לא מתקיים שימוש במתקן ה"פזומט" והתדלוק נעשה באמצעות כרטיס אלקטרוני. לצורך כך נסקר הדוח שהופק ממערכת ה"רוזמן" לחודש יולי 2012.

מבדיקתנו עולה כי קיימים שני כרטיסי תדלוק אלקטרוניים באגף, כרטיס תדלוק של מתדלק העירייה וכרטיס תדלוק בו עושים שימוש הסיירים של מחלקת הביטחון. כאמור, השימוש בכרטיס האלקטרוני מיועד לתדלוק רכבים בהם לא מותקן "פזומט". נמסר לנו על ידי מנהל המחלקה כי הסיירים עושים שימוש בכרטיס האמור במקרים בהם נדרש תדלוק רכב חלופי לאחר שעות עבודת המתדלק.

המערכת מתעדת את המועד והיקף התדלוק שבוצע באמצעות כרטיס התדלוק האלקטרוני של הסיירים. בחודש יולי 2012 נצרכו 481 ליטר בנזין ע"י כרטיס התדלוק המופקד בידי הסיירים. הרישום של מספר הרכב החלופי שתודלק מתבצע על ידי הסיירים בצורה ידנית ונכלל ברשימה ידנית שמנוהלת על ידי מתדלק התחנה (להלן: "רשימת תדלוק ידנית").

ממצאים

- מעיון בנתוני המערכת נמצאו מקרים בהם נעשה שימוש בכרטיס התדלוק האלקטרוני של הסיירים בשעות הצהריים בהם מתדלק העירייה אמור לתת שירותי תדלוק לרכבים החלופיים.

המלצות

- לנוכח כמויות הדלק המשמעותיות שהרכבים החלופיים צורכים, נדרש מנגנון בקרה הדוק יותר על תדלוק רכבים אלו.

- להקפיד כי תדלוק הרכבים החלופיים יתבצע ע"י מתדלק העירייה ורק במקרים חריגים יתבצע ע"י הסיירים.
- לבצע בקרה מדגמית אחת לחודש אחר סבירות כמות הדלק שתודלק באמצעות הכרטיס האלקטרוני שבידי הסיירים.

5.3 אי התאמת כרטיס תדלוק אלקטרוני לקוד המשתמש

השימוש בכרטיסים האלקטרוניים הנמצאים ברשות המתדלק העירוני וברשות סיירי הביטחון מחייב הקשת "קוד משתמש" במערכת. זהו אחד מאמצעי הבקרה הבסיסיים שנועד למנוע שימוש לא מורשה בכרטיס התדלוק.

ממצאים

מעיון בדוח שהופק ממערכת ה"רוזמן" (המערכת הממוחשבת לניהול תחנת הדלק) לחודש יולי 2012 נמצאו שני משתמשים בעלי קדים "לא מזוהים", כמויות הדלק שתודלקו באמצעות קודים אלו מסתכמים ב-55.7 ליטר וב-2.9 ליטר בהתאמה.

בירור שערכנו העלה כי הייתה טעות בהזנת קוד המשתמש ומכאן שקוד המשתמש משמש לצורכי זיהוי בלבד ואינו מהווה חסימה ממוכנת לשימוש בכרטיס.

מהאמור לעיל עולה כי לא קיימת חובת התאמה מערכתית בין כרטיס התדלוק האלקטרוני לקוד המשתמש. דהיינו קוד המשתמש אינו מהווה מגבלה לתדלוק באמצעות הכרטיס וכמובן שאינו משמש כאמצעי אבטחה.

המלצות

- לחסום את כרטיסי התדלוק לשימוש באופן שיחייב קוד סודי להפעלתם ובכך יצמצם את האפשרות לשימוש לא ראוי בכרטיסי התדלוק.

5.4 השוואת נתוני המערכת מול רשימת תדלוק ידנית

במקרים בהם מתבצע תדלוק ידני באמצעות כרטיס תדלוק אלקטרוני הרי שנתוני הרכב אינם נרשמים במערכת הרוזמן. מתדלק העירייה או הסיירים מבצעים רישום ידני של הרכבים שתודלקו, רישום הכולל את מספר הרכב והכמות שנצרכה.

במסגרת בדיקתנו הושונו נתוני המערכת הכוללים את מועד התדלוק ואת כמות הדלק שנצרך באמצעות הכרטיסים האלקטרוניים לרשימת התדלוק הידנית המנוהלת על ידי מתדלק התחנה לחודש יולי 2012.

ממצאים

- ממצאנו מעלים כי אין הקפדה על ציון מספרי הרכב שתודלקו וכן אין הקפדה על חתימה כאישור לתדלוק שבוצע.
- נמצא מקרה אחד בו רישום ידני שבוצע על ידי מתדלק התחנה עלה על נתוני המערכת בכ-4 ליטר, במערכת נרשם תדלוק של 55.7 ליטר בעוד שברשימה הידנית נרשם 60 ליטר. בירור שערכנו עם מתדלק העירייה העלה כי לעיתים הרישום הידני נעשה בהתבסס על בקשת הנהג למילוי הדלק ולא על פי הכמות שתודלקה בפועל.
- במערכת ה"רוזמן" נמצא תיעוד בגין תדלוק רכב בהיקף של 27.6 ליטר, אשר בוצע באמצעות כרטיס תדלוק אלקטרוני הנמצא בשימוש הסיירים, תדלוק זה לא תועד ברשימה הידנית באופן שלא ניתן לדעת איזה רכב תודלק ומי הנהג המתדלק. בירור שערכנו עם מנהל המחלקה העלה כי אחד הנהגים לא תעד את פעולת התדלוק ברשימה הידנית, חוסר התאמה זה לא עלה במסגרת ההשוואה השוטפת המבוצעת על ידי מתדלק העירייה בין הרשימה ידנית לנתוני המערכת.
- קיימים הפרשים מינוריים בין הרישומים הידניים של משתמשי כרטיסי התדלוק האלקטרוניים לנתוני המערכת, המסתכמים לכ-9 ליטר לחודש יולי 2012.

המלצות

- למען הסדר הטוב יש להקפיד על רישום מדויק של פרטי הרכב שתודלק באמצעות כרטיס אלקטרוני וחתימת המתדלק על הרשימה הידנית באופן שיאפשר בקרה אפקטיבית על תדלוק הרכבים החלופיים.
- להקפיד כי הרישום הידני יבוצע על בסיס נתוני התדלוק בפועל ולא בהתבסס על בקשת הנהג לכמות הדלק הרצויה.
- לבחון את רשימות התדלוק הידני לעומת נתוני התדלוק של הכרטיסים האלקטרוניים ממערכת ה"רוזמן" באופן שוטף לצורכי בקרה ופיקוח.

בחינת רשימות הרכבים שתודלקו בתחנה והשוואתם לרכבי העירייה

במסגרת בדיקתנו בחנו את רשימת כלי הרכב שתודלקו בתחנת הדלק בחודש יולי 2012, וזאת בהתבסס על דוח ממערכת "רוזמן", אל מול מצבת כלי רכב של העירייה אשר הוצגה לעיונינו.

ממצאים

נמצאו שני רכבים אשר תודלקו בתחנת הדלק בחודש יולי 2012 אשר לא אותרו במצבת הרכבים המעודכנת למועד הביקורת. נמסר לנו על ידי מנהל המחלקה כי מדובר ברכבי ליסינג אשר הוחזרו לחברות הליסינג בחודש ספטמבר 2012. להלן פירוט כלי רכב האמורים:

מספר רכב	מחלקה	תגובת המחלקה	כמות הדלק
4341165	הנדסה	הרכב הוחזר לחברת ליסינג בתאריך 11/9/12	276.2
4341065	שפע	הרכב הוחזר לחברת ליסינג בתאריך 20/9/12	225.2

אולם בדיקה זו אין בה כדי להבטיח כי הרכבים המופעים ברשימה הם אלו שתודלקו בפועל, נדגיש כי זיהוי הרכבים מתבצע באופן אוטומטי באמצעות מתקן הפזמט, לעומת זאת בתדלוק באמצעות כרטיס אלקטרוני הסייר מזין באופן ידני את פרטי הרכב.

העובדה שכרטיס תדלוק נוסף נמצא בידי הסיירים מחייבת מיסוד מנגנוני בקרה ופיקוח הדוקים שימנעו שימוש לא ראוי בכרטיס זה. לטענת מנהל המחלקה במקרים בהם עולה חשד ניתן לבחון את הרכבים שתודלקו באמצעות מצלמת האבטחה המותקנת במקום ולוודא כי הינם רכבי העירייה ותואמים את הדיווח ברשימה הידנית, לדעתנו אין בכך די. אנו סבורים שיש לשאוף לצמצום השימוש בכרטיס התדלוק האלקטרוני בידי הסיירים למקרים חריגים ולתדלק את רכבים אלו ע"י מתדלק העירייה.

המלצות

- יש לשאוף לצמצום השימוש בכרטיס התדלוק האלקטרוני בידי הסיירים ולהגבילם למקרים חריגים בלבד, זאת לנוכח הקושי בעיגון אמצעי בקרה ופיקוח אפקטיביים.

תגובת המבוקר

תדלוק באמצעות כרטיס אלקטרוני – הנוהלים שונו תוך מהלך הביקורת. הוכן טופס חדש ונדרשות שתי חתימות של סייר בטחון ומוקדן בטחון.

קוד סודי – מח' רכב תבחן מול חברת רוזמן – פז, הכנסת קוד סודי לכרטיס תדלוק.

שימוש בכרטיס תדלוק אלקטרוני – מדיניות העירייה לצמצם למינימום את השימוש בכרטיס תדלוק. השימוש ייעשה רק במקרה של החלפת רכבי ליסינג, כתוצאה מתקלה ברכב.

6. בחינת סבירות ק"מ לליטר

אחד מאמצעי הבקרה על השימוש בדלק הינה בחינת תצרוכת הדלק הממוצעת של רכבי העירייה. בכל חודש מכינה מזכירת האגף דוח בפורמט אקסל אשר מכיל מידע בדבר הנסיעות, התדלוק והטיפול ברכבי העירייה, לרבות נתונים אודות מספר קילומטרים שנסע הרכב ומספר הליטרים שנצרכו (להלן: "ק"מ לליטר") זאת, בעבור כל אחד מכלי הרכב הנמצאים במצבת הרכבים של העירייה. מנהל המחלקה מבצע אחד לחודש בדיקות סבירות צריכת הדלק הממוצעת. במסגרת הביקורת נסקר דוח תצרוכת הדלק לחודש יולי 2012, ונבחנה סבירות צריכת הדלק של רכבי העירייה.

התנאים לאיתור החריגים נקבעו כדלהלן:

צריכת דלק הגבוהה מ 16 ק"מ לליטר וכן צריכת דלק הנמוכה מ 6 ק"מ לליטר.

ממצאים

1. סבירות צריכת דלק מסקירת דוח יולי 2012 נמצאו 10 כלי רכב שצריכת הדלק שלהם תואמת לקריטריונים החריגים שהוגדרו לעיל.

להלן פירוט הרכבים שהינם בעיקר משאיות טנדרים וכדומה בעלי צריכת דלק חריגה והסברי מנהל המחלקה:

מספר רכב	דגם	ק"מ לליטר	הסבר מנהל המחלקה
3536218	GMC אוטובוס זעיר	4	רכב עם מנוע בנפח 6,500 סמ"ק, המשמש לנסיעות עירוניות
9280536	טנדר מאזדה	4	רכב בשימוש חשמלאים ומחלקת כבישים, הרכב מונע שעות ללא תזוזה.
1265058	פורד קרגו	3	משאית המשמשת להובלות ציוד בתי ספר, נסיעות עירוניות
3774964	טרקטור משא	5	החישוב מבוצע לפי שעות מנוע, שעות המנוע הוכפלו ב-5 לקבלת ק"מ, נסיעות קצרות ועירוניות.
8168027	טנדר טויוטה	5	משמש לאיסוף זבל וקרטונים, נסיעות קצרות ועירוניות כאשר המנוע דולק שעות והרכב אינו בתזוזה
5096135	טנדר איסוזו	5	שימוש בנסיעות קצרות ועירוניות
5863614	טנדר איסוזו	5	הרכב מבצע סיורים על החול בחוף הים

יחד עם זאת, נמצאו מספר רכבי נוסעים בעלי תצרוכת דלק בלתי סבירה. לרכבים אלו בוצע ניתוח צריכת דלק שנתי זאת מאחר ובדיקת סבירות חודשית התלויה במועדי התדלוק, אינה יכולה להצביע בהכרח על צריכת דלק חריגה מאחר ותדלוק שבוצע ביום האחרון של החודש הקודם יכול להצביע על תצרוכת דלק גבוהה מהתצרוכת האמיתית.

במסגרת הביקורת בוצע לרכבים אלו ניתוח שנתי של תצרוכת הדלק הממוצעת לליטר להלן התוצאות:

מספר רישוי	סוג	ק"מ לליטר (חודש יולי 2012)	ק"מ לליטר שנתי 2012
5567669	רנו קנגו	5	6.7
2426979	רנו קנגו	5	7
7682568	מאזדה 3	5	6.7

1. כדי שניתן יהיה להשתמש בנתון זה של תצרוכת דלק לק"מ כאמצעי בקרה יש לבצע בדיקות רבעוניות, או חצי שנתיות במיוחד לרכבים בהם התגלו נתונים חודשיים חריגים.
ממצאנו מעלים כי פרט לדוחות החודשיים לגילוי חריגות, שכאמור לא ניתן להסתמך עליהם, אין בחינה של נתונים רבעוניים או חצי שנתיים.
2. צריכת הדוח הניהוליים הכוללים את נתוני הנסיעה של כל רכב כמו גם את נתוני צריכת הדלק נערכים ע"י המנהלת האדמיניסטרטיבית מידי חודש באמצעות גיליון אקסל.
הנתונים ממערכת ה"רוזמן" מוקלדים ידנית כמו גם נתוני הקילומטרים של כל רכב, הקלדת נתונים זו מסורבלת ומטבע הדברים מועדת לטעויות, אנו סבורים כי משיכה ממוכנת של הנתונים ממערכת הרוזמן תיעל את העבודה ותצמצם את הסיכוי לטעויות בקליטת הנתונים.
3. רכבים חלופיים כאמור רכבים חלופיים מתודלקים באמצעות כרטיסי התדלוק האלקטרוניים ומכאן חשיבות אמצעי הבקרה על צריכת הדלק המיוחסת לרכבים אלו.
ברור שערכנו העלה כי לרכבים החלופיים אין עורכים בדיקת סבירות צריכת דלק כדרך שבה עורכים לכלל רכבי העירייה.

המלצות

- לבצע בדיקת סבירות צריכת דלק, מספר ק"מ לליטר, ברמה רבעונית או חצי שנתית לכלל רכבי העירייה.
- לפעול ליצירת ממשק שיאפשר משיכת נתונים ממוכנת ממערכת הרוזמן לדוחות האקסל וזאת על מנת להקל על עריכת הניתוחים והבקורות אחר נתוני המערכת ולמנוע את הצורך בהזנה ידנית של הנתונים.
- לבצע בדיקת סבירות צריכת דלק גם לרכבים החלופיים שאינם מתודלקים באמצעות מכשיר הפזומט זאת במטרה להגביר את אמצעי הבקרה על תדלוק רכבים באמצעות הכרטיסים האלקטרוניים.

תגובת המבוקר

ההמלצות מקובלות.

מח' הרכב תבחן מול אנשי המקצוע, אפשרות קבלת נתונים ממוחשבים באמצעות מערכת "רוזמן פז".

7. בקרות אחר סבירות צריכת הדלק מתחנת הדלק

בתחנת הדלק קיימים שלושה מיכלי דלק: שני מיכלי בניין בעלי קיבולת של 10,000 ליטר כל אחד ומיכל סולר בעל קיבולת של 20,000 ליטר. מילוי המיכלים מתבצע על ידי חברת "פז" ברמה חודשית בהתאם לדרישתו של מנהל המחלקה.

אחד מאמצעי הבקרה החשובים הינו ניהול מלאי הדלקים והשוואתו למלאי הדלקים בפועל מידי תקופה, דהיינו יתרת הפתיחה של המלאי בתוספת הקניות ובניכוי התצרוכת התקופתית אמורה להביא ליתרת המלאי התיאורטי, השוואת המלאי התיאורטי למלאי בפועל יכולה להצביע על חוסרים ועל שיעור האובדן.

ממצאים

1. ניהול מלאי הדלקים במחלקה אין מנהלים מלאי באופן שניתן להשוותו לספירות המלאי בפועל, במצב הקיים אמצעי בקרה חשוב זה האמור להצביע על חוסרים או על שיעור האובדן אינו מיושם.

2. בדיקת מלאי הדלקים אחת לחודש נערכת בדיקה פיזית של מלאי הדלק על ידי מתדלק התחנה באמצעות טבילת מוט מדידה במיכלי הדלק ב-1 לכל חודש. נתוני הבדיקה מדווחים למנהל המחלקה.

תוצאות מדידת המלאי המבוצעות על ידי המתדלק, על ידי טבילת מוט מדידה למיכלי הדלק, אינן מדויקות מהסיבות הבאות:

- המרווח בין השנתות במוט המדידה לסולר הינו 200 ליטר ולבניין 250 ליטר, כך שחוסר דיוק במדידה הכוללת יכול להסתכם למאות ליטרים.
- חלק ממלאי הדלק עלול לכלול כמויות מים ובוצה במיכלים הנוצרים באופן טבעי, לאחרונה הוזמן שירות מחברת "פז" אשר שאבה 600 ק"ג בוצה מהמכלים.

מטרת בדיקת המלאי הינה לצורך הזמנת דלקים ואינה משמשת לצורכי בקרה על מלאי הדלקים, מלאי הדלקים לא משווה למלאי במערכת הרוזמן מאחר והמערכת אינה מתוכנתת לחישוב המלאי

המלצות

- למסד מערך בקרה על מלאי הדלקים שיתבסס על חישוב המלאי התיאורטי המחושב באמצעות מלאי הפתיחה התצרוכת התקופתית והקניות והשוואת מלאי זה למלאי הדלקים בפועל. אמצעי בקרה זה יוכל להצביע על חוסרים ועל שיעור האובדן.

- לפעול לעדכון מערכת הרוזמן באופן שהמערכת תציג את המלאי האמור להיות במכלים, מהלך זה יתאפשר כאשר יזינו למערכת את יתרות המלאי בכל חודש.
- אנו סבורים שיש מקום לבחון מדידת מלאי הדלקים באמצעים אלקטרוניים או אחרים ולא להתבסס מוט המדידה שאינו מאפשר מדידה מדויקת ומהימנה.

תגובת המבוקר

ההמלצות מקובלות.

מח' הרכב תבחן קבלת הנתונים על מלאי הדלקים באמצעות מערכת "רוזמן פז".

8. התקשרות עם חברת פז

למועד הביקורת ספקית הדלק לתחנת הדלק הינה חברת "פז חברת נפט בע"מ". שדרוג התחנה נעשה בשנת 2004 ע"י חברת פז, השדרוג כלל התקנת 4 משאבות דלק 3 מיכלי דלק מוטמנים ומיכל חימום של 10,000 ליטר לשעת חירום. ממסך פנימי של העירייה מיום 18.6.04 עולה כי הציוד הינו בבעלות חברת פז ומושאל לעירייה ללא "הסכם השאלה" האחריות הכוללת על הפעלת התחנה והציוד הינו של העירייה. נמסר לנו על ידי ראש האגף כי העירייה ערכה מכרז לבחירת ספק חדש לניהול התחנה ולאספקת הדלק לעירייה אולם לא התקבלו הצעות למכרז זה. בעקבות כך בקשה העירייה פטור ממכרז ובימים אלו מתנהל מו"מ עם ספק לאספקת דלק לתחנת הדלק.

ממצאים

1. ניהול וחכירת מתקני התחנה בין העירייה לבין חברת פז אין הסכם המעגן את ההסדרים הכלכליים וחלוקת האחריות שבין העירייה לחברת פז שהינה כאמור הבעלים של מתקני התחנה. נושאים כגון ביטוח, אחריות במקרה של דליפה או תקלה, המחויבות לעמידה בתקנים המשתנים תדיר, עלויות אחזקת הציוד וכדומה לא עוגנו בכתב בין הצדדים.
 2. הסכם רכישת דלקים התנאים המסחריים של רכישת הדלקים אינם מעוגנים בכתובים, מידי חודש מעבירה חברת פז מחירון דלקים עדכני הכולל את ההנחה לה זכאית העירייה.
 3. תנאים מסחריים במסגרת הביקורת נבחנה חשבונית הקניה של הדלקים לחודש ינואר 2013 מחברת "פז". בחשבונית מצוינים מחיר המחירון של הדלקים, בנזין 95 וסולר ושיעור ההנחה המחושב על מחיר המחירון. ברור שערכנו העלה כי התקשרות עם חברות הדלק לרכישת דלק מתחנות הדלק בעיר באמצעות דלקן תביא לשיעורי הנחה בסדר גודל דומה.
- למותר לציין כי רכישת דלקים לתחנת הדלק העירונית כרוכה באובדן טבעי כתוצאה מאיזוי ובוצה וכן בהחזקת מלאי קבוע ממוצע של כמחצית הכמות במיכלי התחנה, זאת לעומת הסדר עם תחנות הדלק.

4. בדיקה כלכלית ההחלטה להפעיל תחנת דלק על כל העלויות הנלוות הכוללות עלות מתדלק, אבדן טבעי כתוצאה מבוצה ומאידוי, הוצאות אחזקה וההוצאות הכרוכות ברישוי התחנה לא נבחנו כלכלית לעומת האפשרות לעריכת הסכם עם תחנות דלק בעיר ורכישת דלקים באמצעות פזומט או מכשיר מקביל.

גם ללא בדיקה כלכלית מעמיקה ניתן לקבוע כי לנוכח שיעור ההנחה שניתן לעירייה לעומת עלויות התפעול של התחנה ועלויות הרישוי שהעירייה מתעתדת להשקיע, לא ברורה הכדאיות הכלכלית של הפעלת התחנה לעומת הסכם לרכישת דלקים מתחנות דלק באמצעות פזומט או מכשיר מקביל של חברה אחרת.

המלצות

- לפעול להסדרת התנאים המסחריים כמו גם תחומי האחריות בגין ציוד התחנה שהוחכר מחברת פז במסגרת של הסכמים בכתב.
- לבחון את התנאים המסחריים של רכישת הדלקים.
- לערוך בחינה כלכלית לגבי כדאיות הפעלת תחנת הדלק זאת בהתחשב בעלויות ההפעלה והתחזוקה של התחנה, שיעורי האובדן ועלויות רישוי התחנה זאת לעומת האפשרות של תדלוק רכבי העירייה בתחנות דלק חיצוניות.

תגובת המבוקר

בשנים האחרונות פורסמו שני מכרזים פומביים לרכישת דלקים ולצערי שום חברה לא הגישה הצעה. במהלך השנה האחרונה, מתנהל מו"מ לרכישת דלק.

9. רישוי

תחנת הדלק פועלת שנים רבות ללא רישיון עסק כמתחייב מחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968. תחנת הדלק, מעצם מהותה, מהווה מוקד של מפגעי רעש ושל מפגעי ריחות, ואף עלולה לגרום לדלקות ולזיהומים שונים, כגון זיהום קרקע, זיהום מי תהום וזיהום האוויר (מפליטת אדי דלק רעילים). ומכאן הצורך בעמידה בכללים המחייבים של חוק רישוי עסקים.

הדבר מקבל חומרה יתרה לנוכח העובדה שפעילות זאת נעשית ע"י העירייה עצמה המופקדת על יישום ואכיפת חוק רישוי עסקים.

המלצה

- לפעול להסדרת רישוי התחנה כנדרש מחוק רישוי עסקים, במקרה בו הליכי הרישוי צפויים לארוך זמן רב יש לשקול הפסקת פעילות התחנה עד להשלמת הליכי הרישוי.

תגובת המבוקר

התחנה נמצאת בתהליכי רישוי.

10. בטיחות אש

בתאריך 6 למרץ 2012 נערכה ביקורת שנתית למניעת דלקות של רשות הכבאות (שירותי כבאות והצלה – אגוד ערים אזור הרצליה) במחסני העירייה ובכלל זה בתחנת הדלק. להלן רשימת הדרישות לאמצעי בטיחות אש בנוגע לתחנת הדלק העירונית.

1. ברז כיבוי אש "3 :

א. יותקן ברז בקוטר "3 עם גלגל פתיחה ומצמד מהיר על קו המים העירוני (אשר לא יקטן מ-"3) לשימוש רשות הכבאות ויצבע בצבע אדום לבן.

ב. ספיקת המים בברז לא תקטן מ- 1,500 ליטר לדקה בלחץ של מינימום 2 אטמ' בלחץ דינאמי למשך 60 דקות.

2. עמדת כיבוי אש:

א. יותקן ברז בקוטר "2 עם גלגל פתיחה ומצמד מהיר על קו מים לצורכי כיבוי אש (אשר לא יקטן מ-"2) ויצבע בצבע אדום, ספיקת המים בברז לא תקטן מ – 250 ליטר לדקה בלחץ של 2-7 אטמ' בפתחת שני ברזים באותה עת.

ב. ארגז הכיבוי יכיל את האמצעים הבאים:

- 2 זרנוקי כיבוי בקוטר "2 ואורך 15 מטר כל אחד עם חיבור מהיר.
- מזנק כיבוי בקוטר של "2 רב-שימושי עם חיבור מהיר.
- 1 מטף כיבוי אש מסוג אבקה/גז במשקל 6 ק"ג.
- גלגלון בהתאם למפמ"כ 308 רב כיווני בקוטר 3/4X25" מטר עם מזנק רב שימושי.

ממצאים

למועד הביקורת ינואר 2013 לא הותקנו האמצעים האמורים, התחנה פועלת ללא אמצעי בטיחות אש למעט שני מטפים המצויים בשטח התחנה.

המלצה

- לפעול לאלתר להסדרת אמצעי בטיחות אש בהתאם לדרישת רשות הכבאות, עד להסדרת האמצעים האמורים יש לשקול הפסקת השימוש בתחנה.

תגובת המבוקר

חצר אגף תב"ל הכוללת את תחנת הדלק, משודרגת בציוד חדיש לכיבוי אש, עפ"י תקנות הכיבוי החדשות. צפי סיום סוף אפריל 2013.

11. איכות סביבה

תחנת דלק מהווה פוטנציאל לזיהום מקורות מים עיליים ומי תהום בנוסף למפגעי זיהום אויר וריחות. תקנות המים (מניעת זיהום מים) (תחנות דלק) התשנ"ז – 1987 קבעו את התנאים והתקנים המחייבים הפעלת תחנת דלק ואת האמצעים שיש לנקוט במטרה למנוע אפשרות של זיהום הקרקע והאוויר.

ממצאים:

1. ביקורת המשרד לאיכות הסביבה: סעיף 2 לתקנות המים (מניעת זיהום מים) התשנ"ז 1987 קובע חובת דיווח לממונה, שהינו ראש אגף מים ונחלים במשרד לאיכות הסביבה, בעת הגשת תוכנית של הקמת תחנת דלק, חובה זו מוטלת על בעל התחנה במקרה דנן עיריית הרצליה.

ממצאנו מעלים כי קיומה של תחנת הדלק העירונית לא דווח למשרד לאיכות הסביבה ומשכך לא בוצעו ביקורת של המשרד לאיכות הסביבה בתחנה זו.

היחידה לאיכות הסביבה של העירייה הייתה מודעת לקיום התחנה אולם לא הוציאה דוח ביקורת על מידת העמידה של התחנה בתקנות ובתקנים של איכות הסביבה.

2. בדיקות אטימות – אחת הבדיקות הבסיסיות למניעת זיהום הקרקע הינה בדיקת אטימות מיכלי האכסון של הדלק ובדיקת אטימות צנרת ההולכה ממכלי האכסון למשאבות.

במהלך שנת 2011 בוצעו בדיקת אטימות למיכלי האכסון ולצנרת ע"י חברת גבי שוטף בע"מ להלן תוצאות הבדיקות:

תוצאות	מהות הבדיקה	תאריך הבדיקה
תקין	אטימות צנרת תת קרקעית - יניקה	3/8/2011
תקין	אטימות צנרת תת קרקעית - פריקה	3/8/2011
תקין	בדיקת אטימות למיכל 9,000 ליטר	16/7/2011
תקין	בדיקת אטימות למיכל 30,000 ליטר (שני תאים)	21/8/2011

תקנות המים (מניעת זיהום מים) מחייבות בדיקת אטימות פעם ב 5 שנים יחד עם זאת כפי שיפורט להלן בדוח צוין כי המיכלים אינם עומדים בתקנים של המשרד לאיכות הסביבה.

3. תקנים למניעת זיהום קרקע ואויר: תחנת הדלק העירונית אינה עומדת בתקנות המים (מניעת זיהום מים) (תחנות דלק) התשנ"ז – 1997 כדלהלן:

- מערכת למישוב אדי דלק - תחנת הדלק העירונית אינה מצוידת במערכת השבה של אידי הדלק ממכלי הדלק למיכלי התדלוק למניעת זיהום אויר כנדרש בתקנות.
- אמצעי ניטור לאיתור דליפות דלקים - בבדיקת האטימות של המיכלים שנערכה באוגוסט 2011 נקבע כי המיכלים אינם עומדים בתקנות המשרד לאיכות הסביבה בגלל העדר מערכת ניטור לאיתור דליפות.
- סקר איכות סביבה – בתחנת הדלק לא בוצע סקר לבחינת מידת העמידה של התחנה בתקנות המחייבות אמצעים נוספים כגון טיפול בשפכי התחנה ובתשטיפיה באמצעות מערכת הביוב מערכות ניקוז נפרדות, מפריד דלק וכדומה.
- סקר קרקע – לא נערך סקר קרקע במטרה לבחינת זיהום הקרקע אם קיים כתוצאה מתפעול התחנה, בהקשר זה נציין כי כל הליך אישור הפעלת התחנה מחייב עריכת סקר כאמור ונקיטת פעולות לטיהור הקרקע במקרה בו התגלה זיהום.

המלצות

- לערוך מיפוי של האמצעים הקיימים בתחנה לעומת התקנים המחייבים של המשרד לאיכות הסביבה ולפעול להתקנת האמצעים הנדרשים באופן שיעמדו בתקנות המים (מניעת זיהום מים) (תחנות דלק) התשנ"ז – 1997.
- לפעול עם המשרד לאיכות הסביבה לעריכת סקר קרקע לבחינת זיהום הקרקע וטיפול בקרקע במקרה בו יתגלה זיהום, כמו כן לעמוד במערכת הביקורת של המשרד לאיכות הסביבה.

תגובת המבוקר

סקר קרקע בוצע בעבר – אין ממצאים.
 יבוצע פעם נוספת סקר במסגרת הליכי רישוי עסקים.